

Ingediend via [www. Internetconsultatie.nl](http://www.Internetconsultatie.nl)

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. mevrouw mr. A. Broekers-Knol

Den Haag, 18 november 2020

dossiernummer: 200206
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0)70 335 35 24
e-mail: c.wiskerke@advocatenorde.nl

Betreft: wijziging Vreemdelingenbesluit in verband met regelen aanmeldfase

Geachte staatssecretaris,

Op 20 oktober 2020 is de consultatie wijziging Vreemdelingenbesluit in verband met regelen aanmeldfase gepubliceerd. De NOvA heeft zijn adviescommissie vreemdelingenrecht gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mw. mr. R.G. van den Berg
algemeen secretaris

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

bijlage: advies van de adviescommissie vreemdelingenrecht

ADVIES

Van:	adviescommissie vreemdelingenrecht
Datum:	18 november 2020
Betreft:	Besluit tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000, in verband met het regelen van de aanmeldfase, het vervallen van het eerste gehoor en het doorvoeren van enkele technische aanpassingen

---

SAMENVATTING

Het wetsvoorstel voorstel wijziging Vreemdelingenbesluit in verband met regelen aanmeldfase regelt een herinrichting van de aanmeldfase van de asielprocedure, waarbij het eerste gehoor geheel komt te vervallen en wordt vervangen door een aanmeldgehoor.

Het aanmeldgehoor vindt plaats helemaal aan het begin van de procedure voordat de asielzoeker een rust- en voorbereidingstijd heeft gehad.

Conclusie

De adviescommissie vreemdelingenrecht van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: de adviescommissie) heeft kennisgenomen van het Besluit tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000, in verband met het regelen van de aanmeldfase, het vervallen van het eerste gehoor en het doorvoeren van enkele technische aanpassingen.

De adviescommissie erkent dat het niet efficiënt is om het aanmeldgehoor naast het eerste gehoor te laten bestaan, maar meent dat de voorgestelde oplossing door het aanmeldgehoor nog verder uit te breiden zonder dat de vreemdeling een rust- en voorbereidingstijd heeft gehad een te grote inbreuk op de rechtsbescherming vormt.

Het eerste gehoor vindt plaats na een rust- en voorbereidingstijd van minimaal zes dagen. In deze zes dagen kan de vreemdeling bijkomen van de reis, hij kan worden voorgelicht door vluchtelingenwerk, hij kan voorbereid worden door de advocaat en kan een medische onderzoek plaatsvinden naar de beperkingen van de asielzoeker bij het horen en beslissen.

In het voorstel wordt het aanmeldgehoor ingepland vrijwel direct na binnenkomst van de vreemdeling, zonder dat hij is uitgerust en voorbereid op de procedure. Dit gaat ten koste van de zorgvuldigheid van de procedure.

De verschuiving van alle vragen uit het eerste gehoor naar het aanmeldgehoor is de adviescommissie al langer een doorn in het oog. De aanmeldgehoren zijn van 4 pagina's in 2013 toegenomen naar soms wel 24 pagina's nu.

De aanmeldprocedure zoals die in 2010 is ingevoerd is in 2014 en 2019 positief geëvalueerd. De adviescommissie ziet niet de noodzaak om de aanmeldprocedure met het korte identificerende aanmeldgehoor te vervangen door een andere minder zorgvuldige procedure.

In de afgelopen jaren heeft de IND door verhoogde instroom en capaciteitsproblemen de AA-procedure niet meer kunnen starten na zes dagen. Doel van het voorstel is om de AA-procedure beter in te plannen. De adviescommissie meent dat de beoogde effectiviteit door de beoogde maatregelen niet zal worden behaald. De Dublinzaken, vluchtelingen uit veilige landen of met een

verblijfsvergunning of signalering in een ander EU-land zullen er met de identificatie- en vingerafdrukken al uit worden gefilterd. Ook aan de hand van de korte vragen zal moeilijk inschatbaar zijn wat de omvang van het relaas van de vreemdeling zal zijn. Door goed en breed opgeleide medewerkers van de IND is het niet noodzakelijk om LHBT-ers of bekeerlingen er vooraf uit te filteren.

De adviescommissie ziet er juist een risico in dat door het uitbreiden van het aanmeldgehoor de IND minder zal zijn toegerust om bij een hoge instroom het gehoor direct na aankomst te laten plaatsvinden.

Wanneer het eerste of aanmeldgehoor plaatsvindt aansluitend op de rust- en voorbereidingstijd en na voorbereiding door een advocaat en medisch advies van FMMU, heeft de adviescommissie geen bezwaar tegen de wijziging.

Kernpunten

- De overlapping van het aanmeldgehoor en eerste gehoor past niet in een efficiënte asielprocedure;
- Er dient een zo zorgvuldig mogelijke asielprocedure te worden nagestreefd. Dit voorkomt doorprocederen of opvolgende aanvragen;
- De in 2010 in werking getreden AA-procedure is in 2014 positief geëvalueerd;
- Positieve punten van de AA-procedure zijn o.a. de voorbereiding en bijstand door één rechtsbijstandverlener, hetgeen vertrouwen wekt;
- Door de zorgvuldige en korte procedure lukt het om een groot percentage van de zaken in de AA-procedure af te handelen;
- Het voorstel tot wijzigen van de procedure maakt de procedure minder zorgvuldig, terwijl het doel om de zaken beter in te plannen niet zal worden behaald;
- In het algemeen vindt het aanmeldgehoor plaats op de tweede of derde dag van de aanmeldfase.
- De adviescommissie stelt voor om dit gehoor te verplaatsen naar minimaal 6 dagen na aanmelding en nadat de vreemdeling is voorbereid door een advocaat
- Bijstand van een advocaat is van groot belang voor een zorgvuldige beoordeling. De adviescommissie raadt aan om de mogelijkheid dat de asielzoeker zich bij het gehoor kan laten bijstaan uitdrukkelijk te blijven vermelden in artikel 3.109 van het vreemdelingenbesluit
- De adviescommissie ontraadt de uitbreiding van de mogelijkheden tot het onthouden van de Rust- en Voorbereidingstijd naar:
  - Vreemdelingen die in detentie verblijven op een niet vreemdelingrechtelijke titel;
  - Het vermoeden dat de vreemdeling heeft gelogen over identiteit, nationaliteit, herkomst of etniciteit.

CONSULTATIEREACTIE

Inleiding

Op 1 juli 2010 is onder de noemer PIVA (Programma Invoering Verbeterde Asielprocedure) een groot aantal maatregelen ingevoerd om de asielprocedure te verbeteren, waaronder de invoering van de Algemene Asielprocedure (AA-procedure).

Deze procedure is oorspronkelijk als volgt ingericht:

Dag 1: Aanmelding – intake voor registratie en identificatie, vingerafdrukken voor vaststellen of ander land verantwoordelijk is (Dublin) of signalering (ongewenst vreemdeling/inreisverbod).

Dag 2/3: overbrengen naar een procesopvanglocatie (POL) in de buurt van het aanmeldcentrum waar hij de algemene asielprocedure zal doorlopen. Vanaf dat moment start de rust- en voorbereidingstijd (RVT) van 6 dagen.

In deze RVT vindt er (vrijwillig) medisch advies ten behoeve van horen en beslissen plaats en wordt de asielzoeker door Vluchtelingenwerk voorgelicht over de asielprocedure. Ook wordt de asielzoeker door een advocaat voorbereid op zijn procedure. Voor deze voorbereiding mag de asielzoeker naar het kantoor van zijn advocaat reizen.

Na het verlopen van de RVT start de AA-procedure.

Dag 1: eerste gehoor;

Dag 2: nabespreking eerste gehoor met advocaat en indienen aanvullingen en correcties, voorbereiden op nader gehoor;

Dag 3: nader gehoor;

Dag 4: nabespreking nader gehoor met advocaat en indienen aanvullingen en correcties;

Dag 5: Voornemen;

Dag 6: Zienswijze;

Dag 7: Beslissing.

Na de invoering van deze Algemene Asielprocedure in juli 2010 heeft de praktijk uitgewezen dat de asielprocedure sneller en zorgvuldiger is geworden.¹

Aanvankelijk vond op de dag van de aanmelding een kort gehoor plaats door de Vreemdelingenpolitie om identiteit vast te stellen en snel te kunnen onderkennen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de asielaanvraag. In 2013 zijn deze werkzaamheden overgedragen aan de IND. Sindsdien worden de Dublinvragen door de IND gesteld tijdens het zogenaamde aanmeldgehoor.

In de loop der tijd is het aanmeldgehoor steeds meer uitgebreid: waar eerst alleen de identiteit en de nationaliteit van de asielzoeker werd vastgesteld en bepaald welk land verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag, werd later het doel om zo veel mogelijk informatie (behalve de asielmotieven) aan de voorkant van de asielprocedure te verkrijgen. Het eerste gehoor kreeg hierdoor meer een functie van een verificatiegehoor.

De adviescommissie is voorstander van een efficiënte inzet van mensen en middelen en van stroomlijning van de aanvragen.

Door de geleidelijke uitbreiding van het aantal vragen en de inrichting van het aanmeldgehoor is een grote overlap ontstaan met het eerste gehoor tijdens de algemene asielprocedure.

¹ WODC evaluatie AA procedure 201 https://www.wodc.nl/binaries/2347-volledige-tekst_tcm28-73097.pdf

Het geheel verschuiven van het eerste gehoor naar het aanmeldgehoor, zonder de rust- en voorbereiding die de asielzoeker op dit moment krijgt gaat ten koste van de zorgvuldigheid.

In het rapport Onderzoekscommissie Langdurig verblijvende vreemdelingen zonder bestendig verblijfsrecht deed de commissie Van Zwol² reeds de volgende aanbeveling:

“Investeer in een zorgvuldige behandeling van een eerste asielaanvraag; dat beperkt vertraging bij beroeps-, vervolg- en vertrekprocedures. Handhaaf rechtsbijstand en opartijdige informatievoorziening aan asielzoekers.”

Reikwijdte

Het wetsvoorstel voorziet met name een wijziging van de algemene aanmeldprocedure. Het wetsvoorstel regelt ook wijzigingen in de Dublinprocedure en de procedure veilig land van herkomst, maar deze wijzigingen zijn met name ter vastlegging van de reeds bestaande praktijk en bevat geen grote wijzigingen.

Samenhang met andere wetsvoorstellen

Het voorstel tot het vervallen van het eerste gehoor en een uitbreiding van het aanmeldgehoor komt neer op een beperking van de Rust- en Voorbereidingstijd (RVT) van de asielzoeker.

Bij invoering van de AA-Procedure is over het belang van de RVT het volgende overwogen in de nota naar aanleiding van het verslag.³

“Het doel van de rust- en voorbereidingstermijn is niet alleen dat de asielzoeker tijdens deze termijn wordt voorbereid op de asielprocedure. Het eerder laten beginnen van de asielprocedure wanneer de voorbereiding reeds na enkele dagen is afgerond, verdraagt zich niet met het belang dat deze periode ook als rusttermijn in acht wordt genomen.

Om ervoor te zorgen dat de onderzoeken naar identiteit en documenten geen afbreuk doen aan het primaire doel van de rust- en voorbereidingstermijn, namelijk het gunnen van rust aan de asielzoeker en het voorbereiden van de asielzoeker op de asielprocedure, zal de IND, tijdens deze termijn geen gehoren afnemen.”

De Algemene Asielprocedure kent een hoog afdoeningspercentage. Na invoering was het afdoeningspercentage gestegen tot 70% in 2012.⁴

De procedure is over het algemeen te kort voor het verzamelen van bewijzen. De onderzoekers concludeerden dat snelheid en grotere zorgvuldigheid moeilijk samengaan. Dat gold volgens hen ook voor de combinatie van snelheid en minder vervolgaanvragen.

Administratieve verplichtingen

Het nog verder uitbreiden van het aanmeldgehoor brengt voor de staatssecretaris nog meer administratieve verplichtingen mee, waardoor het lastiger wordt om het aanmeldgehoor in te plannen.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/06/04/onderzoekscommissie-langdurig-verblijvende-vreemdelingen-zonder-bestendig-verblijfsrecht>

³ Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure, nota naar aanleiding van het verslag, Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 31 994, nr. 6, p. 3 e.v.

⁴ WODC, https://www.wodc.nl/binaries/2347-volledige-tekst_tcm28-73097.pdf, p. 50

In de nota naar aanleiding van het verslag antwoordde de toenmalige bewindspersoon op vragen van de PVDA.⁵

“Wij zijn er, zo antwoorden wij de leden van de PvdA, niet bevreesd voor dat de rust- en voorbereidingstermijn in de praktijk veel langer gaat duren als gevolg van bijvoorbeeld geringe capaciteit of een tijdelijke hogere instroom. Het is echter niet te voorkomen dat de rust- en voorbereidingstermijn in de praktijk langer kan duren dan zes dagen vanwege bijvoorbeeld individuele afspraken met advocaten met het oog op het alsnog aanleveren van documenten, of weekenden die de zesdagetermijn doorkruisen. Zoals reeds is vermeld in de brief aan uw Kamer van 16 december 2008, zal de rust- en voorbereidingstermijn onder andere worden benut om de instroom van asielzoekers in de algemene asielprocedure te plannen. Bij deze planning zal de instroom worden afgestemd op de beschikbare capaciteit van alle ketenpartners. Doordat de rust- en voorbereidingstermijn geen maximum kent, kan ook bij een plotseling snel toenemend aantal asielzoekers bij de planning van de algemene asielprocedure rekening worden gehouden met de beschikbare capaciteit. Deze capaciteit zal er overigens zoveel mogelijk op berekend zijn om – binnen bepaalde marges – schommelingen in het aanbod van asielzoekers te kunnen opvangen.”

Vanwege de hoge instroom asielzoekers hebben er in 2015 minimaal 7.000 asielzoekers in het geheel geen aanmeldgehoor gehad.⁶ Een uitbreiding van het aanmeldgehoor zal het horen bij een hogere instroom alleen maar moeilijker inplanbaar maken.

De staatssecretaris stelt in het voorstel als doel dat een uitgebreider aanmeldgehoor met korte vragen over de inhoud van de asielaanvraag, een efficiëntere behandeling van de asielaanvraag mogelijk maken.

De adviescommissie meent dat aan de hand van de extra vragen het nader gehoor evenmin goed kan worden ingeschat.

In het korte aanmeldgehoor zoals dat oorspronkelijk werd afgenomen werden er vragen gesteld over identiteit, nationaliteit, herkomst en reisroute. Deze vragen zijn voldoende om te bepalen welk spoor (Dublin, veilig land van herkomst) is aangewezen voor behandeling van het verzoek om internationale bescherming. In de groep die overblijft zitten nauwelijks asielzoekers zonder vluchtrelaas. De duur van het gehoor zal dan afhangen van de wijze waarop de asielzoeker zijn relaas naar voren brengt. Daarbij kan een Syrische asielzoeker, die is gevlucht vanwege de algemene veiligheidssituatie een lang relaas hebben vanwege de getuigenissen aan de vele bombardementen terwijl een politiek actieve vluchteling zijn relaas soms onverwacht kort en bondig kan vertellen.

Bovendien: het verleggen van het ophalen van gegevens die normaal in het Eerste Gehoor worden opgehaald naar een Aanmeldgehoor dat een paar dagen eerder plaats vindt, biedt voor het houden van het Nader Gehoor helemaal niet de voordelen die de staatssecretaris zich voorstelt. Immers:

⁵ Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure, nota naar aanleiding van het verslag, Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 31 994, nr. 6, p.5

⁶ verslag van een werkgroep van het ministerie van Justitie, dat de Volkskrant in handen heeft gekregen dankzij een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/vanwege-personeelstekort-geen-controle-op-vluchtelingen~bc1d8b75/>

pas als er een gehoordmedewerker is aangewezen die het Nader Gehoor gaat afnemen, kan die medewerker ook kennis nemen van hetgeen in het voorafgaande gehoor is verteld. En in de planning is het wél mogelijk om een gehoordmedewerker te koppelen aan een Eerste Gehoor, maar niet aan een Aanmeldgehoor. De praktijk is nu, dat de IND geen idee heeft wie er arriveren zal voor een Aanmeldgehoor, en hoeveel mensen zich tegelijk aanmelden. Het is dan onmogelijk al te weten hoeveel en welke gehoorambtenaren verderop in het proces nodig zijn. Maar op het moment dat de IND het Eerste Gehoor gaat inplannen (ná de aanmelding en nadat de asielzoeker voor opvang is doorgestuurd naar een POL), is dat wél mogelijk. De IND kan dan in één stroom het Eerste Gehoor en het Nader Gehoor inplannen en borgen dat de medewerker die het Nader Gehoor afneemt tijdig de beschikking heeft over het relaas uit het Eerste Gehoor. De praktijk is zelfs, dat de gehoordmedewerker die het Nader Gehoor afneemt bij voorkeur dezelfde is als de medewerker die het Eerste Gehoor heeft afgenomen. Dat heeft voordelen voor kwaliteit en efficiency. Deze link kan echter niet worden gelegd in de minder beheersbare fase van de aanmelding.

Een oplossing voor een betere inplanning kan ook worden gezocht in het contact met de advocatuur. Er zouden met de advocatuur werkafspraken gemaakt kunnen worden, die bestaan uit het op dag -1 melden van bijzonderheden en kort benoemen van het asielmotief aan de IND met het oog op het plannen van de gehoren door de IND. Er zou hiervoor een standaardformulier ontwikkeld kunnen worden dat door de advocaat aan de planning van de IND wordt gestuurd. Op die wijze zou de oorspronkelijke procedure met een kort aanmeldgehoor behouden kunnen blijven.

De bezwaren tegen het naar voren halen van het eerste gehoor, waarbij de asielzoeker nog geen rusttijd heeft gehad en nog niet is voorbereid, zijn veel groter.

De staatssecretaris stelt voor, om vanwege het feit dat de asielzoeker niet is voorbereid op het aanmeldgehoor en geen rusttijd heeft gehad, om de asielmotieven vermeld in het aanmeldgehoor niet in de beoordeling te betrekken. Echter ook de antwoorden op de vragen die niet de asielmotieven betreffen, zijn van invloed op de beoordeling van de asielaanvraag.

Dit blijkt uit de Werkinstructie 2018/15:

“De vragen die gesteld moeten worden over de leefomgeving en levensloop zien op de achtergrond van de asielzoeker. Deze kunnen van belang zijn bij de (latere) beoordeling van de asielaanvraag. Zo kan informatie over het adres waar hij het langst en het laatst heeft gewoond, een uitgangspunt bieden voor het stellen van nadere vragen over de gestelde herkomst. Vragen over opleiding en (recente) werkzaamheden en over een eventuele militaire dienst met de bijbehorende data, geven inzicht in de achtergronden van de asielzoeker en diens referentiekader. Antwoorden op de vragen over opleiding, militaire dienst en werkzaamheden zijn mede van belang voor het vroegtijdig onderkennen van veiligheidssignalen.”

Zorgvuldigheid gebiedt daarom dat de asielzoeker goed is voorbereid en uitgerust het gehoor aanvangt en de IND op de hoogte is van eventuele medische belemmeringen die van invloed zijn op het horen. De uitbreiding van het aanmeldgehoor is de adviescommissie al langer een doorn in het oog.

Daarbij komt nog, dat als het zwaartepunt zou worden verschoven in de richting van het Aanmeldgehoor, dit ook consequenties met zich mee brengt voor de opvang. De asielzoekers

kunnen minder snel worden doorgeplaatst naar een POL, en de opvang op de Aanmeldcentra zal moeten worden uitgebreid (en dan dikwijls leeg staan) om opgewassen te zijn tegen pieken in instroom. Dat brengt aanzienlijke kosten met zich mee. Ook de inzet van medewerkers om de gehoren af te nemen wordt dan moeilijker planbaar, wat verlies van nuttig gebruikte FTE's met zich meebrengt en het risico op bottlenecks.

Door het wegvallen van het eerste gehoor, zal er ook een contactmoment met de advocaat vervallen. Dit betekent dat de advocaat op de voorbereidingsdag voor het nader gehoor kennis moet maken met zijn cliënt, de procedure moet uitleggen, het aanmeldgehoor moet bespreken en cliënt moet voorbereiden op het nader gehoor. Werk dat eerst over twee dagen was verspreid, moet nu op een dag worden gedaan. Door deze samenvoeging kan de advocaat minder mensen op een dag spreken en hierdoor kunnen minder zaken per dag de AA-procedure doorlopen.

Het voorstel brengt derhalve veel meer negatieve gevolgen met zich mee voor zowel de asielzoeker als voor de overheid dan de staatssecretaris zich lijkt te hebben gerealiseerd en draagt niet bij aan een efficiënter ingericht asielproces, kwaliteit, zorgvuldigheid en rechtsbescherming.

De adviescommissie heeft voorts de volgende opmerkingen over de formulering van de voorgestelde wijzigingen.

Artikel 3.108d, vijfde lid stelt dat de in het aanmeldgehoor vermelde asielmotieven niet worden betrokken, tenzij er sprake is van oorlogsmisdrijven (artikel 1F Vluchtelingenverdrag), andere zware strafbare feiten of in het kader van de bescherming van de nationale veiligheid.

Ook voor deze categorie is rust en voorbereiding van groot belang voor een zorgvuldige procedure. De adviescommissie adviseert daarom deze uitzondering te laten vervallen.

De adviseert om aan artikel 3.108d nog een lid toe te voegen, waarin wordt aangegeven dat de vreemdeling in de gelegenheid gesteld om eventueel met vermelding van een termijn opmerkingen te maken of opheldering te verschaffen over verkeerd vertaalde passages of misvattingen in het verslag van het aanmeldgehoor en nadere gegevens te verstrekken.

Op grond van het voorgestelde artikel 3.109, eerste lid Vb vangt de rust- en voorbereidingstermijn van ten minste zes dagen aan met ingang van de dag volgend op het eind van de aanmeldfase. Gelet op het voorstel van de adviescommissie om de RVT naar voren te halen, is het niet noodzakelijk om voor een tweede maal een rust- en voorbereidingstijd toe te kennen. De adviescommissie kan zich echter voorstellen dat ook voor de IND en Raad voor Rechtsbijstand voorbereidingstijd nodig is om het nader gehoor in te plannen. Voor de advocatuur is het daarbij overzichtelijk om de start van de Aa-procedure volgens vaste lijnen in een rooster vast te leggen of (indien er meer tijd verstrijkt) dat deze in overleg met de advocaat wordt ingepland.

De adviescommissie stelt voor om de mogelijkheden hiertoe door een impactanalyse te laten uitvoeren.

In het huidige artikel 3.109, tweede lid Vb staat vermeld:

“Gedurende de rust- en voorbereidingstermijn wordt de vreemdeling in de gelegenheid gesteld om te worden voorgelicht door Vluchtelingenwerk over de asielprocedure en om zich op de asielprocedure voor te bereiden en zich daartoe te laten bijstaan. Aan de

vreemdeling die de in het eerste lid bedoelde aanvraag heeft ingediend wordt tijdig mededeling gedaan van de hem toekomende bevoegdheid zich bij een gehoor als bedoeld in de artikelen 3.112, eerste lid en 3.113, tweede lid, te doen bijstaan.”

In het nieuwe artikel 3.109, vierde lid ontbreekt de passage *“en zich daartoe te laten bijstaan. Aan de vreemdeling die de in het eerste lid bedoelde aanvraag heeft ingediend wordt tijdig mededeling gedaan van de hem toekomende bevoegdheid zich bij een gehoor als bedoeld in de artikelen 3.112, eerste lid en 3.113, tweede lid, te doen bijstaan.”*

De adviescommissie stelt dat de bijstand van een advocaat in de eerste fase van de asielprocedure essentieel is en dat de passages over bijstand niet mogen vervallen.

In het voorstel wordt in artikel 3.109, vijfde lid de mogelijkheden om een RVT te onthouden uitgebreid naar:

- Vreemdelingen die in detentie verblijven op een niet vreemdelingrechtelijke titel;
- Het vermoeden dat de vreemdeling heeft gelogen over identiteit, nationaliteit, herkomst of etniciteit.

De adviescommissie meent dat bij detentie op andere grond de spoedige en voortvarende afdoening om zicht te houden op uitzetting minder speelt, omdat er vaak een einddatum bekend is. De adviescommissie adviseert daarom de categorie te beperken tot vreemdelingen in voorlopige hechtenis verblijven en vreemdelingen in strafrechtelijke hechtenis met een einddatum binnen zes weken na de aanvraag asiel.

Ten aanzien van de tweede categorie -het vermoeden dat de vreemdeling niet naar waarheid gegevens heeft verstrekt over identiteit, nationaliteit, herkomst of etniciteit ontraadt de adviescommissie deze toevoeging. De RVT is in dit geval hard nodig om nader onderzoek in te stellen naar identiteit, nationaliteit, herkomst of etniciteit en daarin rechtsbijstand te ontvangen, bijvoorbeeld om cliënt uit te leggen welke documenten nodig zijn, algemene informatie te verkrijgen ten aanzien van bepaalde bevolkingsgroepen of taal. Ook meent de adviescommissie dat een enkel vermoeden te zwak is om hieraan de consequentie te verbinden en adviseert om te wijzigen naar *“is vastgesteld dat de vreemdeling niet naar waarheid gegevens heeft verstrekt over identiteit, nationaliteit, herkomst of etniciteit en de aanvraag op grond hiervan mede hierdoor kan worden afgewezen.”*

In het zevende lid wordt wederom ten onrechte de bijstandsbepaling niet genoemd. De adviescommissie raadt aan om het recht op rechtsbijstand hier alsnog te benoemen.

De adviescommissie raadt aan om wanneer wordt besloten tot de uitbreiding van horen als bedoeld in art. 3.109a, vijfde lid het vreemdelingenbesluit zulks vast te leggen in een wettelijke regeling en niet in de circulaire.

Artikel 3.115

De staatssecretaris breidt de mogelijkheden om de AA-termijn te verlengen uit. De adviescommissie meent dat de asielzoeker er gebaat bij is als hij snel duidelijkheid heeft over de uitkomst van de procedure, maar er moet bij verlenging van de AA goed worden gekeken of aanvullende gehoren nog zorgvuldig kunnen plaatsvinden.

Bij de plannen voor verlenging en het inplannen van aanvullende gehoren dient voorts rekening te worden gehouden met het feit dat het verblijf in het aanmeldcentrum erg vermoeiend is voor asielzoekers. Zij worden in de vroege morgen met de bus opgehaald en naar het aanmeldcentrum gebracht. In afwachting van het gehoor of gesprek met de advocaat en na afloop hiervan brengen ze door in een grote gemeenschappelijke wachtruimte, met alleen stoelen en tafels en zonder enige ontspanningsmogelijkheden. Ze worden pas weer begin van de avond teruggebracht naar het POL. Het afnemen van lange gehoren en de opeenstapeling van lange dagen in het aanmeldcentrum maakt dat cliënt door vermoeidheid beperkt wordt in zijn concentratie.

Ook dient er rekening te worden gehouden met de planning in de agenda van de advocaat, die dag 2, 4 en 6 in de agenda heeft geblokt, maar op andere dagen weer andere verplichtingen kan hebben. Op dit moment wordt de asielzoeker geen reiskostenvergoeding toegekend om naar de advocaat te reizen. Door dit toe te staan, spaart de advocaat reistijd uit, waardoor de zaak makkelijker is in te plannen.

Conclusie

De adviescommissie stelt dat het behouden van een eerste gehoor naast het uitgebreide aanmeldgehoor niet efficiënt is.

De adviescommissie stelt dat het aanmeldgehoor niet kan plaatsvinden zonder voorafgaande RVT. De adviescommissie stelt voor om in de aanmeldfase te starten met het vaststellen van identiteit en het afnemen van biometrie, om vervolgens in een vroeg stadium een advocaat te koppelen, waarna het aanmeldgehoor aan het einde van de zes dagentermijn kan plaatsvinden. Ook het medisch onderzoek door FMMU kan plaatsvinden voorafgaande aan het aanmeldgehoor. Vervolgens kan de AA-procedure worden ingepland. De verlenging van de aanmeldfase met vier dagen ten bate van een zorgvuldigere procedure is te overzien.

Tenslotte benadrukt de adviescommissie dat de aanmeldprocedure zoals die met de PIVA is ingevoerd in 2014 positief is geëvalueerd door het WODC en in 2019 opnieuw positief is beoordeeld door de commissie Van Zwol. De adviescommissie ziet niet de noodzaak om de aanmeldprocedure met het korte identificerende aanmeldgehoor te vervangen door een andere minder zorgvuldige procedure.